

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ^{21/10/49} IV, 73/1970

Α'.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Απριλ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).....*Ι. Τ. Ξ. α.*.....
(παλαιότερον ὄνομα : ..*Πλάση*..), Ἐπαρχίας ..*Θωμάκη*..
Νομοῦ ..*Τριφυλίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος ..*Κωνσταντῆ*..
Μπαρδολί... ἐπάγγελμα ..*Διμορφολογίας*..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ..*Τ. Ξ. α. Τριφυλίας*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον...*ἔκρηξι (20)*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ..*Χρῆστος Μθανασίου*..
Μανναβούρης.....
ἡλικία ..*8.4*... γραμματικαὶ γνώσεις ..*Β. α. Διμορφολογίας*..
.....τόπος καταγωγῆς ..*Τ. Ξ. α.*..
.....*Τριφυλίας*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *ἀγροτικὰ τῶν οἰκιστῶν ἀγροί*
ἐκαστημερῶν οἱ δὲ ἀπομεμακρυνμένοι ἦσαν βοσκότοποι
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; *ἐνηλλάσσοντο διὰ ἀμειψιμορίας εἰς τὸν κορυφαίον*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *εἰς γαιοκτήμονας καὶ ἀρχαίους Τούρκους καὶ ἑτέρας Ἕλληνας*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *τὴν διατηρεῖ συγκεντρωμένην ὑπάρχουσαν*
βεβαίως καὶ ἐκδίδεται περιπτώσεις ὅπου γίνεται
διανομή τῆς περιουσίας καὶ ἂν τοῦ θανόντος τοῦ πατρὸς.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *ἀσχοιοῦνται ἐν ἀμφοτέρω...*

εἰς ἀμφοτέρας γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ἀσχοιοῦνται καὶ μὲ τὴν γεωργίαν...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *ὡς ἄτομα...*

μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των (αἱ μ. π. αὐτετινοῦχοι)...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...

ἐκαλοῦντο μ. π. αὐτετινοῦχοι...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραυγῆτόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθοῦ εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ἐχρησιμοποιοῦντο ἐποχικῶς ἐργάται ἀπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ χωρίου καὶ ἡμείβοντο εἰς χρήμα...*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;...

Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο δοῦλοι...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Δὲ νέοι μετέβαινον εἰς Μ. Ἀσίαν εἰς παικένες καὶ εἰς βουμπρέβαν εἰς ἀρτοποιοί.*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ἐπήγαιναν εἰς βακίους εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ εἰς Βλαχίαν εἰς ἀρτοποιοί.*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον αἰγοπροβάτων καὶ με φυτικὴν δια τανάβεαι τῶν παραρτίων μετὰ τὸν θερισμόν.

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .... *ἀπὸ τοῦ ἔτους 1935*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .... *σιδηροῦν ἄροτρον ἐχρησιμοποιοῦν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .... *τὸ σιδηροῦν μονόφτερον ἄροτρον χρησιμοποιεῖται εἰς τὸ ἔργωμα τῶν ἐξιδιαιτεμένων ἐν τῇ βιογραφίᾳ τῶν προκείμενων τῶν σιδηροῦν ἄροτρον γίνεται ἐν τῷ ἐμπορίῳ.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημά (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. *χειρὶς* 4. *ὄνι* 7. *βύρσις* 10. *αὐτῶν*
2. *κοντοῦρι* 5. .... 8. ....
3. *αὐτῶν* 6. *βασίδι* 9. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *ἀπὸ τοῦ ἔτους 1969*

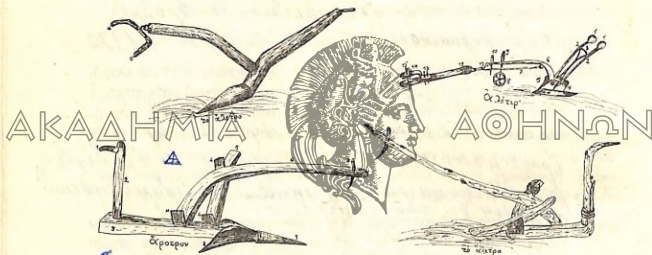
3) Μηχανὴ θερισμοῦ .... *δὲν χρησιμοποιεῖται*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *δὲν εὑρίσκεται...*

5) Μηχανή ἀλωνισμού *χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸ 1965...*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἦσαν οἱ ἀγρονομοὶ...*
κατεσκεύαζον μόνοι τιν τῶν ἀροτρῶν...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>χειρολᾶβα</i>	6. <i>δύρτις</i>	11. ....
2. <i>κουτούρι</i>	7. <i>πυράνι</i>	12. ....
3.	8. <i>αὐτίδι</i>	13. ....
4. <i>β. φ. ἡ. ν. α.</i>	9. <i>ἔνι</i>	14. ....
5. <i>δ. π. α. β. γ.</i>	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

*Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο μιᾶς
μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν
χωμαφῶν.*

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

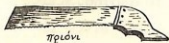
*ἦτο χονδρὴ
σαντὶ ἐκφυατὸς ἀρότρου πρὸς τὴν ἐπίπεδον
καὶ τὴν ἀριστερὰν.*

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

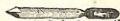
σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφάι, ρινί.

πριόνι

ἀρίδα

ρινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος... *βοεῖς, ἢ ἵπποι, ἢ ἡμίονοι, ἢ ὄνοι...*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *ἢ ἐχρησιμοποιοῦντο δύο ἢ ἓν ζῶα*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦτο ἀναγκαῖος ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

λουριά

ζυγός

ζεῦλες

πιζεῦλια

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

λουριά

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *μετὰ τὸν β' παγκοσμίου πολέμου*
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ζώου*

*τοποθετεῖται φαιμερία ἐπὶ τοῦ εὐφλας προδένοντα
κονοβεῖ βραχίονα (τριχίε). τὰ γεγόμενα ξέματα τὰ ξέματα
προδένονται διὰ τοῦ ἐκ μικροῦ κυλινδρικοῦ ξύλου τὸ
ὅσῳον ῥέγεται παρὰ τὸ τοῦ ὅπουτον φέρει κρῖνον καὶ
συνδέεται τὸ ἄροτρον.*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
τοῦ ἄγρου ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνθήκαι εἰς τὸν τόπον σας. *ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυναῖκα τὸν*

*ἀνδρὰ ἢ τὴν γυναῖκα φέρει ὅσον ξείματι
τὸ ἄνδρως τῆς .....*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *εἰσέρχεται τὸ βοδὸν τὸ ἐν ἡμέρῳ*

*τοῦ ἄλλου καὶ τοποθετεῖται ἐν μέσῳ τοῦ τραχήλου τῶν
ἀένονται αἱ κεφαλὴ καὶ μετὰ βοῦντα προδένεται ἐν τῷ ἄροτρον.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *ῥίχεται ὅσον*
καὶ ἐν τῷ ξύλινον ἄροτρον ἀπὸ τῶν βένδεσιν τοῦ ἄροτρον
μετὰ βοῦντα τῶν μέσῳ γίνεται διὰ μακρὰς βένδους ροβόει.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποῦτον τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

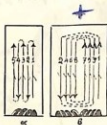
*μετὰ βραχίονα τὸ ὅσῳον ἔχει προδεδῇ ἐν τῷ
κρῖνι τῶν μέσῳ .....*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... γίνεται περιφερειακῶς.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοβράδες κ.λ.π.);

... γίνεται εἰς τράβεις ἢ βωτοριές.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν;

μ. ἐ. αὐλακικῇ.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν, μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;

εἰς τὰ πεδινὰ καὶ ἐν κρημνοῖς καὶ ἐν τοῖς μισοῦσι πελάγεσι.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

διάνοξις καθέτως καὶ πλαγίως καὶ βαθιὰ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά; π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

*Πρὸ τῆς σποράς τοῦ καυρῶντος τοῦ ἐλάτου
κατὰ μῆνα Σεπτέμβριου γίνεται τὸ ὄργωμα.
Πρὸ τῆς σποράς τοῦ παραμυσοῦ γίνονται δύο
ὄργωματα καὶ τὸ 1^{ον} πρὸ τοῦ 2^{ου} ὄργωμα.
Τὸ 1^{ον} πρὸ τοῦ 2^{ου} ὄργωμα καὶ τὸ 2^{ον} γίνεται διαβάσει.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*γίνονται δύο ὄργωματα. Τὸ ὄργωμα
μοῦ τοῦ διαβάσει.*

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

ἐκτρέφεται κατ' ἐναρξιν εἰς - παραμυσοῦς.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ...

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; α) τὸ μ. β. κ.

*μ. β. τοῦ καυρῶντος καὶ β) τὸ μ. β. κ. τοῦ
τοῦ καυρῶντος.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

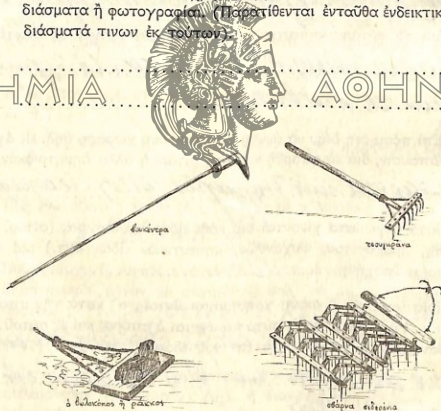
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἑμᾶκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *μὲ μίαν σιδηρᾶν.*
ἐξέστραν ἢ ὁποῖα τοποθετεῖται ἐν...
τῷ ὅγκῳ τοῦ βουκέντρου.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *γίνεται ἐν τῷ...*
ἐκβαρνίσματα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν).....

- α) ὁ κολλῆμας... διασπείρει... ἐδάφι...
 β) ἡ ζεύγλα... διατρίβει... ἀρχαία... χερσὶν...
 γ) ἡ... ἐκκαρπία...

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
 ἡ... γυναικα... ζευκαί... αἱ... ἀργασίαι...
 ...

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους...
 ... ἐργασίαι... ἀργασίαι...
 ...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....
 ... ἔργα... χερσὶν...
 ...

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ...
 ... ἐργασίαι...
 ...

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

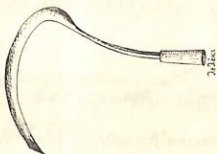
α. Ἔργαλειά θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

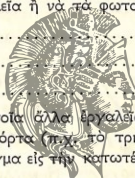
π.χ. μέ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

μέ τὸ ὀδοντωτὸ δρέπανο.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσετε αὐτήν).

ὀδοδοντωτὴ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *ἤ φεράσαντο... ἐν... τοῦ... ἐμφορίου*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ὄχι*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *20-25 πόντους*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένου) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἔλεγαντο (ἢ πῶς λέγονται). *οἱ κομμένοι σταχυεῖς ποῦ ἔμεναν εἰς τὸ χωράφι ἔλεγαντο χερσινάκια*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ χεῖρες... οἱ θερισταὶ... ἀποθέτουν... ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... τὰς χερσὶς.*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τοὺς σταχυεῖς χερσινάκια... ἀπὸ τοῦ μέτρου... τὰς χερσὶς... τὰς χερσὶς ἀπὸ τοῦ μέτρου... τὰς χερσὶς ἀπὸ τοῦ μέτρου...*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. .... *λέγονται χεῖρες* .....

γ. Οἱ θερίσται.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερίσται, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; *θερίζουν... ἔρα-
τα μέλη τῆς οἰκογενείας ἄνδρες γυναῖκες
καὶ τὰ τέκνα τῶν θρόνια καὶ παρ' ἑτέροις
προεβιβάζοντες καὶ θερίζοντες ἀπὸ τῶν τοῖα
τοῦ χεῖρος*

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσθε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....

*προεβιβάζοντες με ἡμερομίσθιο εἰς
χρῆμα καὶ μετὰ παροχῆς φαγητοῦ*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνταν
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *δὲν ἔφεραν τίπο-
τε εἰς χεῖρας καὶ ὡς ἀποφύλαξιν. οὔτε
τὴν μέσην καὶ ἐδίδαν. ἐφ' ἣν κεφαλὴν καὶ
τοὺς πόδας οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες. μ' αἰκράν
ἀδάρων μανδύων. ἢ δὲ αἰκρά ζῆλες καὶ χροῖες
πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῶν αἰκρῶν τοῦ ἡλίου*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ὁ θερισμὸς δὲν ἄρχιζεν ἡμέραν
..... εἰς τὴν.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ἐτραγουδοῦσαν διάφορα δημοτικὰ
τραγούδια. Εἰδικὰ τραγούδια διὰ
τοῦ θερόν. καὶ Ἐτραγουδοῦσαν.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδημον.....

Παιούτοιν ἔθνημα δὲν ὑπάρχειν
ἡμερὶς μετὰ ἔργον μετὰ τὸν θερισμὸν.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

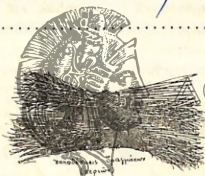
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

οἱ χεῖρες ἐδέχοντο
ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν. ἢ αὐτοὶ τὰν ἡμέραν
τὰν θεριστῶν. ἢ αὐτοὶ τὰν ἡμέραν μετὰ ἔσπερας
αὐτοὶ ἀνέστειλαν. τὰν θερὶς τρεῖς καὶ ἔδινε
τὸ χεῖρας.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

ἀνὰ δέμας ἐδέοντο μὲ τὴν παραμικρὴν
τὴν βρίζαν εἰς δεμάτια. τὰ δεμάτια
ἐκτείνοντο καὶ ἔδενε ἀνδρες παίρνοντας
τὴν χερσὶν ἀπὸ τοῦ ὡτοῦ τῆς ἐργασίας
οἱ δεμάτιοι εἰς βουδακιῶν ἀρχαίων
ἐχρηματωμένοι. τὸ ἔρασαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

τὰ δεμάτια παραθετοῦντο ἀπὸ
τῶν δένοντα ταῦτα τὸ ἐν ἡμέρᾳ
τοῦ ἔργου ἀνὰ δέμας μαζὶ.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ἤρχισε περίπου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *φυτεύεται
μαζὶ τὸν μῆνα Μάρτιον καὶ Ἀπρί-
μιον.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... *ἢ ἐξαγωγή γίνεται με-
διέρι ἢ τσάπα.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

Τσάπα

διέρι

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Κατὰ τὸν χειμῶνα
ἡ διατροφή τῶν ζώων γίνεται διὰ ξηροῦ χόρτου
ἢ τριφυλλίου. Μετὰ τὴν μαώην ἀφ' ἧν ἐτο
χάρτο εἰς τὸν ἥμερον καὶ ἐχυρίζετο τὴν τρίτην
ἡμέραν διὰ τὴν ὑγίαν διατροφήν τὸν με-
τεβένετο καὶ μετέφερετο εἰς τὴν ἀποθήκην*
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). *Θερίζεται μετὰ τὴν κόσσαν μετὰ τὴν εἴσοδον*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

κόσσαν

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Μετά τὴν ξήρανδιν πλετοῦν
τὸ χορτὸ μέγα ὅτε μετὰ τὴν καθεύδου δεικνύεται
τορδοχυνίου παραρηγῇ ἐπιπέδου διαστάσεως
1,5 x 0,5 x 0,75 τὰς λεγόμενα καθεύδια. Ἄλλα
ἐργαζομένη ἢ πηροῦνα καὶ ἢ χρίττα.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Τὰ δεμάτια μεταφέρονται εἰς τὸ
ἀλῶνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τίνος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς αὐτόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ....

Πέχονται θεμωνιες.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλῶνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλῶνι; ....

Εἰς τὸν ἀλῶνι ἀχροτικὰ θεμωγόμενα
ἔχει ἰδιωτὸν τὸς ἀλῶνι.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλῶνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ....

Τὰ ἀλῶνι κατασκευάζετο ἐν μέσῳ
ἐνδοῦ ὁδοῦ ἐξυεῖσε ἀέρας.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἐκάστη οἰκογένεια εἶχε καὶ τὸ
ἀλώνι. Της .....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχεται
ἀρχαίαν Κουζίαν καὶ λήγει πρὶν 15^{ην} Ἀπριλίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χωματάλωνο καὶ πετράλωνο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

τὸ χωματάλωνο καθαρίζο
μεν. ἐνὸς τοῦ ἀπριλίου, ἐκκαθαρίζο
καὶ ἐπαλείφεται ἐν ἐκαταμένειν ἡμέραις
βοῶν ἐντάς ἵδατος.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

ἔγινετο μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ ἀπρι-
λίου.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

τὰ δερμάτια.. θένονται καὶ εἰ χειριέσ. τοσο-
θετούνται. ὡρεῖξ. τοῦ βιζίου καὶ με-
τοῦ βιζίου πρὸ τοῦ κέντρον καὶ μετ' ἐξείν.
πρὸ τὰ ἐννὴς μὴ βυθισθῶνται.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

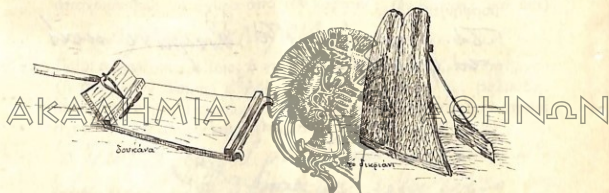
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀπὸ γέρως,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

τὰ δερμάτια γίνεται διὰ καταπατήσεως.
τῶν σταχύων. ὡς ὡρεῖξ. τοῦ βιζίου καὶ με-
(βόων. ἢ ἵππων). ὡρεῖξ. τοῦ βιζίου καὶ με-
τ' ἐξείν. ....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Οἱ βόες
 δένονται διὰ τοῦ ἰνῶν διὰ τῶν περὶ τῶν τοῦ
 δὲ ἀγροῦ διὰ τοῦ ἰνῶν μὲ ὄσπρια διὰ τοῦ
 γαλῆν. τῶν καὶ τῶν ἀγροῦ διὰ τοῦ ἰνῶν
 πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀγροῦ,

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Διὰ τοῦ μηχανήματος τοῦ αὐτοῦ
 ὡς μὲν ἐκ τῶν μέσων.....

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

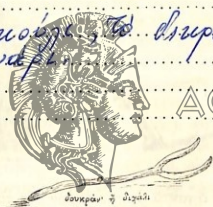
Ἀρχεῖται τὴν 11^{ην} ἡ.μ. καὶ διακόπτεται ἅμα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου.....

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

τὸ δικούλι, τὸ δουκράνι καὶ τὸ ξύλον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἄκόππους στάχυν ; .....

ρίχνει τὰς ἀκόππους ἐν τὸν κύκλον καὶ περιγράφουν τὰ περιφερόμενα τὰ ζῶα διὰ τὰ πτερὰ.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

ἐν χρησιμοποιοῦται εἰδικὴ ἀλωνόβεργα ἀλλὰ ἐν τῇ μαβίτῃ ἢ ἀσπρῇ βέργῃ.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

ἔχινετο. μ.λ.α. καὶ μ.δ.ν.οὐ
στρώσει. ὑποσχομένη. ἐξ. 500. περὶ. πρὸς. διεσάδας
ἐξ. 200. νά. ἐν. ἀρχῇ. ἐκ. ταύτης.....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

λέγεται. ἄχυρα.....

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστῆς) οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.....

ὁ ἴδιος. ὁ γεωργὸς. μὲ. τὰ. ζῶα. τοῦ. χω. οὗ.
ἐάν. δέ. εἶχε. ἡ. βοδία. τοῦ. ἐδαν. ἐξ. 200.
ἐξ. 200. καὶ. ζῶα. ....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ἔχινετο. τὸ. κοπάνισμα. τοῦ. σταχύων. διὰ.
καυδάνου. ἢ. διὰ. κοινῆς. ράβδου. ἢ. τῆς. ἐξ. 200. τριτοκάνου.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; ἔχινετο

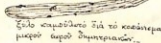
κόπανος. ὁ. κοινῆς. κατεσκευάζετο. ἐκ. ὀρίνου.
διὰ. τοῦ. εἶναι. κοινῆς. ....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).

*Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι. Χρῆσις κοπάνου γίνεται εἰς τὸ καλαμίσκι
καὶ τὸν φακὴν, τὰ κουνιά καὶ μινιὰς εἰς ὅραται ὅσα*

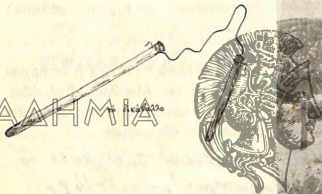

κοπάνος τροφῆς

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικρῶν σιτῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

*Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι
καὶ μινιὰς καὶ οἰκογενείας.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) ἔχινετο.

διὰ εὐθείας καὶ τοῦ ἐδάφους τὸ κοπάνισμα
ἀπεβίβασε μόνον ἐπὶ τὸν κυριεχόντα καρπὸν
καὶ ἔχει ἐν τῷ ἀχυροποιῆματι τὸν σταχύν.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

ἔτραγουδοῦσαν διάφορα δημοτικὰ
τραγούδια.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

καὶ τὸ ἐτὸς 1965.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

λέγεται ἄχυρον. τὸ ἄχυρον
σωρεύεται μὲ τὸ δικριάνι.

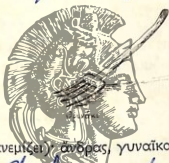
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ ἐκυμαστὶς φορμενὸς. ἐκρὸς ἔχει. ἐκ. ἡ. μα.
ἐτραχύνει. οὐδὲν ἔδεικον. ἀποδορχει
μακάριον. ἀναρξεν. τοῦ. λιχνισμοῦ.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. *μακρὰ ἀρχαῖα μ. ἐ. τὸ*
διυρᾶν. καὶ. ἐξ' ὅδου. παιδαριῖ. β. κ. αὐτοῦ
ὁ. μακρὸς. μ. ἐ. τὸ. φτυάρι......

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέμιζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Λιχνῶς. ὁ. ἄνδρας. καὶ. τὸ. γυναῖκα......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

ῥέχονται. ἐκ. ἡ. μα. καὶ. ἀποδορξάνται.
ἀπὸ. τὸν. μακρὸν. μ. ἐ. τὸ. δριμύνει.
Δεύτερον. ἀλῶνισμα. δὲν. γίνεται......

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

ἀν. γίνεται διὰ τὸ ἀνέμισμα.

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

καθαρίζεται μετὰ τὸ δριμύνη.

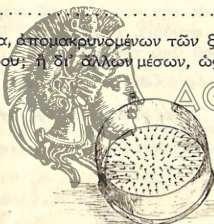
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἡ δὲ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

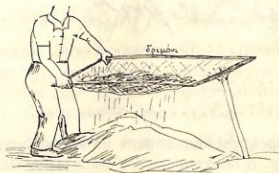
ΔΟΗΝΩΝ

κόσκιον παλαιοῦ δερμάτινον

κόσκιον ἢ ἀφύλιγος

δριμόνη

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνη, δριμόνη, δριμόνη, ρεμόνη κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

δριμόνι

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Συμμερίζεται μετὰ τὸ φτενάρι
δεν μεταβάλλει χυρὰν οὐδὲν εἰς φούρνον

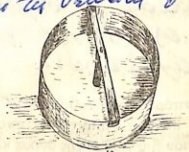
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

οὐδὲν ἔθιμον

γ'.1) Ποῖα ὀφειλὰ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ὅλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ὅλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

α) Τὸ γυμνορον 33% ἐμφύμετο μὲ τὸ παντάρι
β) Τὸ δέκατον 10% ..... π. .... π. π. π.
Τὸ γυμνορον εἰς ἑοαριν. ε. ε. τὸ ἀγλόνι. ε. βούμπας
καὶ τὴ δέκατον ε. δέκατον ε. τὴς.

μυσκόλλε

κούτλας

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

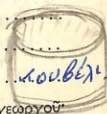
- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλώνιατικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρά των δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

κατεβάλλον τὸ παπαδιάτικο, τὸ γυφτιάτικο
καὶ τὸ ἀγροφυλακιάτικο.

Μέτρο. Τὸ ἀγροφυλακιάτικο. θαλαύτρεν.

ἔντὸς τὸ κατεβάλλον (10 πικύδες).

κουβέλι

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ἡ ἀποθήκη. εἰς τὸν ἀγρόν. εἰς τὸν ἀγρόν.

εἰς... ξύλινον... εἰς με. ποδρ. ε.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *Τὸ ἄχυρον ἀποδομυνέτο
εἰς τὸν... ἀχυριὸν α... ἐν τῷ τῷ χυρίῳ.*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*ἔγινετο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ
ἀπὸ τῶν καλῶν... ἐν τῷ... ὅταν... ἐκαστα-
νίσοντο... ξεχυρίετο εἰς τὸ ἀχρίον.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Δὲν κατασκευάζεται πλεκτὴ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... ἐν τῷ... διαστάσεις... φεραί...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

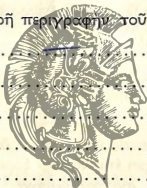
2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρᾶς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ